

Elintarviketoiminta kotona

Elintarvikkeiden ammattimainen valmistus kodin yhteydessä on mahdollista, jos toiminta pysytään järjestämään hygieenisellä tavalla eikä asuminen aiheuta riskiä käsiteltäville elintarvikkeille. Koti ei voi kuitenkaan olla eläinperäisiä elintarvikkeita valmistava laitos kuten esimerkiksi makkaratehdas tai kalansavustamo.

Ammattimaiseksi voidaan luokitella esimerkiksi, jos toimijalla on

- y-tunnus ja/tai
- aktiivista markkinointia (esim. nettisivut, facebook, verkkokauppa, lehtimainoksia)

Ammattimainen elintarvikkeiden valmistus kotona on elintarviketoimintaa, josta on tehtävä ilmoitus ympäristöterveydenhuoltoon 4 viikkoa ennen toiminnan aloittamista. Ilmoituksen käsittely on maksullinen. Tee ilmoitus ensisijaisesti sähköisesti ilppa -palvelussa.

Elintarvikelain (297/2021) 10 §:n 2 momentin mukaan ilmoitusta ei tarvitse tehdä silloin, kun toiminta ja siihen liittyvät riskit ovat vähäisiä ja:

- elintarviketoiminta tapahtuu samassa huoneistossa kuin toimijan harjoittama muu elinkeinotoiminta (*esimerkiksi kampaamon kahvi- ja keksitarjoilu*)
- kyseessä on yksityinen henkilö tai toimintaa harjoitetaan toiminimellä (*esimerkiksi henkilö leipoo pullaa tai muita kuumentamalla valmistettuja ei-helposti pilaantuvia leipomotuotteita satunnaisesti ja myy leivonnaisia esim. torilla, kun myynti on alle 15 000 euroa vuodessa sekä pop-up-ravintolatoiminta = ruoanvalmistus myyntiin enintään 12 kertaa vuodessa*) tai
- toimintaa ei voida pitää elinkeinon harjoittamisena (*esimerkiksi kirkon, koulun tai urheiluseurojen myyjäisissä tapahtuva elintarvikkeiden myynti*).

Ilmoitus voidaan jättää tekemättä, jos toiminta on vähäriskistä ja jokin muu edellä mainituista kolmessa ehdosta täyttyy.

Toiminnan vaatimukset

Yleisen elintarvikehygieniasetuksen (852/2004) liitteen II luvussa III säädetään kotihuoneistoista. Lisäksi toiminnassa on noudatettava liitteen II lukua IV (kuljetus), Maa- ja metsätalousministeriön asetusta elintarvikehygieniasta (318/2021) sekä Elintarvikelakia (297/2021). Vaatimukset riippuvat toiminnan luonteesta.

Yleisiä vaatimuksia

- Omavalvonta. Toimijalla on oltava järjestelmä, jonka avulla toimija tunnistaa ja hallitsee toimintaansa liittyvät vaarat ja varmistaa, että elintarvike ja sen käsittely täyttävät elintarvikemääräyksissä asetetut vaatimukset. Toimijan on kirjattava omavalvonnan tulokset riittävällä tarkkuudella.
- Lemmikkieläimiä ei sallita elintarvikkeiden valmistustilassa.
- Elintarviketoiminnan ajallinen erottaminen muusta käytöstä.
- Saniteettitilat

Esimerkkinä vaatimukset kotileipomolle

- riittävät kylmätilat (oma jääkaappi leipomon kylmäsäilytystä vaativille tuotteille)
- omat ruuat tulisi säilyttää erillään myyntiin menevistä elintarvikkeista
- pinnat (helposti puhtaana pidettävät ja ehjät)
- astianpesukone
- keittiöllä erilliset siivousvälineet
- siivouksen kuvaus
- kaksi vesipistettä (vähintään kaksialtainen vesipiste)
- hygieniapassi ja terveydentilan selvitys
- omavalvonnan toimintaohje tartuntatautilanteessa (esim. vatsatauti perheessä)
- pakkausmerkinnät, pakkaamattomien tuotteiden tiedot tulee olla saatavilla kirjallisena/sähköisesti
- allergeenien hallinta
- gluteenittoman valmistuksen kuvaus
- jos oma kaivo, vesi on tutkittava vähintään kerran vuodessa
- pohjapiirustus

Suunniteltaessa kodin rekisteröimistä elintarviketoimintaan, tulee varmistaa, että toiminnalle ei ole estettä kiinteistön omistajan tai tämän edustajan puolelta (taloyhtiön isännöitsijä, hallituksen puheenjohtaja, vuokranantaja). Asunnossa harjoitettava toiminta ei saa aiheuttaa haittaa (melu, haju tms.) naapureille.

Valvonta

Kotona sijaitsevaa elintarviketoimintaa valvotaan nykyisin kuten muitakin elintarvikehuoneistoja, ja maksullisia tarkastuksia tehdään säännöllisesti riskinarvioinnin perusteella. Tarkastustehtävykset määrätty toiminnan mukaan.

Lainsäädäntöä

Elintarvikelaki (297/2021)

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210297>

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004

[LexUriServ.do \(europa.eu\)](http://LexUriServ.do.europa.eu)

Maa- ja metsätalousministeriön asetus elintarvikehygieniasta (318/2021)

<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210318>.

Ruokaviraston linkkejä

[Elintarvikeala - Ruokavirasto](#)

[Omavalvonta - Ruokavirasto](#)

[Elintarvikkeista annettavat tiedot - Ruokavirasto](#)

[Pakkausmerkinnät - Ruokavirasto](#)

Lisätietoja saa ympäristöterveydenhuollosta, [ymparistoterveys\(at\)kuopio.fi](mailto:ymparistoterveys(at)kuopio.fi)